

REBECCA SERLE

Unelmien  
illallinen

Suomentanut Päivi Pouttu-Delière



Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava

Englanninkielinen alkuteos: *The Dinner List*

Copyright © 2018 by Rebecca Serle. All rights reserved.

Suomenkielinen laitos © Kustannusosakeyhtiö Otava 2022  
ISBN 978-951-1-42699-8

**OTAVA**  
**KIRJAPAINO**  
Keuruu 2022



Isoäidilleni Sylvia Pesinille,  
joka opetti minulle että  
aivan ensimmäiseksi, kulta,  
sinun täytyy rakastaa itseäsi.

Ja hänen Samilleen – minun listani ensimmäiselle henkilölle.



Onko Babylonia kaukana?  
Matkaa on seitsemänkymmentä mailia –  
Sinne pääsenkö kynttilä valonain?  
Jo toki, ja takaisinkin –  
Jos on jalkasi kevyet ja vikkelät  
sinne kynttilän valossa ennätät.  
– PERINTEINEN LASTENLAULU

Tähdet jotka näet yöllä ovat  
nukkuvien elefanttien silmiä.  
Ne uinuvat toinen silmä rävähtämättä auki  
ja pitävät vahtia puolestamme.  
– GREGORY COLBERT:  
*Ashes and Snow*



”Me olemme odottaneet tunnin.” Niin sanoo Audrey. Hän sanoo sen hieman kärkkäästi, sanojen painotuksessa voi kuulla häivähdyksen närkästystä. Se on ensimmäinen asia, mitä ajattelen. Ei *Audrey Hepburn on minun syntymäpäivällisillani* vaan *Audrey Hepburn on ärtynyt*.

Audreyn hiukset ovat pidemmät kuin mielikuvissani. Hänellä näyttää olevan yllään housupuku, mutta hänen jalkansa ovat piilossa pöydän alla, joten en voi olla varma. Hänellä on musta yläosa, jossa on kermanvärinen kaulus ja etumuksessa kolme pyöreää nappia. Hänen tuolinsa selkänojalle on kietaitu neuletakki.

Astahdan taaksepäin. Katson heitä. Heitä kaikkia. He istuvat pyöreässä pöydässä aivan keskellä ravintolaa. Audrey istuu kasvot ovea kohti, professori Conrad on hänen oikealla ja Robert vasemmalla puolellaan. Robertin toisella puolella istuu Tobias, ja Jessica taas on Tobiaksen vasemmalla puolella, ja Tobiaksen ja Jessican välissä on minun tyhjä tuolini.

”Me aloitimme ilman sinua, Sabrina”, Conrad sanoo viinilasi koholla. Hän juo täyteläisen väristä punaviiniä, samoin Jessica. Audreylla on viskiä ilman jäitä, Tobiaksella olutta, ja Robertilla ei ole mitään.

”Aiotko istuutua?” Tobias kysyy minulta. Hänen äänensä

on aavistuksen rosainen, ja ajattelen, että hän varmaan polttaa edelleen.

”En tiedä”, sanon. Minua yllättää, että ylipäätään pystyn puhumaan, sillä tämä on ihan hullua. Ehkä tämä on unta. Kenties jonkinlainen hermoromahdus. Rämpytän silmiäni. Ajattelen, että kun avaan silmäni, pöydän ääressä istuu ehkä enää vain Jessica, niin kuin olin odottanut. Minun tekee äkisti mieli rynnätä ulos ovesta tai mennä vaikka naistenhuoneeseen ja roiskuttaa kylmää vettä kasvoilleni, jotta selviäisi, ovatko he ihan oikeasti täällä – olemeko me kaikki ihan oikeasti täällä yhdessä.

”Ole kiltti”, Tobias sanoo. Hänen äänessään on hiven epätoivoa.

*Ole kiltti.* Niin minäkin sanoin ennen hänen lähtöään. *Ole kiltti.* Silloin sillä ei ollut vaikutusta.

Harkitsen asiaa. Koska en tiedä mitä muuta tehdä. Koska Conrad kaataa Merlotia pullosta ja koska en voi vain jäädä nököttämään paikoilleni.

”Tämä tuntuu tosi hurjalta”, sanon. ”Mitä oikein on tekeillä?”

”On sinun syntymäpäiväsi”, Audrey sanoo.

”Minä rakastan tätä ravintolaa”, Conrad sanoo. ”Se on aivan samanlainen kuin kaksikymmentäviisi vuotta sitten.”

”Sinähän tiesit, että minä olisin täällä”, Jessica sanoo. ”Nyt teemme vain tilaa muutamalle muullekin.” Mietin, mitä hän mahdtoi sanoa saapuessaan paikalle. Oliko hän yllättynyt vai ilahtunut?

”Ehkä me voisimme puhua”, Robert sanoo.

Tobias ei sano mitään. Se oli aina meidän ongelmamme. Hän antoi niin mielellään hiljaisuuden puhua puolestaan. Turhautuminen, jota hänen läheisyytensä minussa aiheuttaa, vie voiton tilanteen herättämästä epäuskosta. Käyn istumaan.

Hälinä ravintolassa jatkuu keskeytymättömänä, kukaan ei ole häiriintynyt siitä, mitä meidän pöydässämme tapahtuu. Isä yrittää rauhoitella pientä lasta, tarjoilija kaataa viiniä laseihin. Ravintola on pieni, siellä on yhteensä noin tusina pöytää. Ovenpielen



ruukuissa on punaisia hortensioita, ja katonrajassa huonetta kiertävät jouluvalot tuikkivat himmeinä. Nyt on kuitenkin joulukuu.

”Tarvitsen juotavaa”, minä julistan.

Professori läpsäyttää kätensä yhteen. Muistan, että hänellä oli tapana tehdä niin luennoilla juuri ennen kuin hän antoi meille jonkin ison projektin tehtäväksi. Se on hänen tapansa panna toiminta alulle. ”Tulin Kaliforniasta asti tähän hienoon tilaisuuteen, joten voit vähintään kertoa, mitä nykyisin puuhaillet. En edes tiedä, minkä aineen lopulta otit pääaineeksi.”

”Haluatteko saada tilannekatsauksen minun elämästäni?” kysyn.

Jessica muljauttaa silmiään vieressäni. ”Viestinnän”, hän vastaa.

Professori Conrad painaa käden rintakehälleen teeskennellen järkyttynyttä.

”Nyt olen kustannustoimittaja”, sanon hieman puolustelevaan sävyyn. ”Mitä oikein on tekeillä, Jessica?”

Jessica pudistaa päätään. ”Nämä ovat sinun illallisesi.” Minun vieraslistani. Hän tietenkin tietää siitä. Hän oli paikalla, kun kirjoitin kutsulistan unelmieni illalliselle. Se oli hänen ideansa. Viisi ihmistä, elävää tai edesmennyttä, joiden kanssa haluaisin syödä illallista.

”Eikö tämä ole sinusta ihan hullua?” kysyn.

Hän siemaisee viinilasistaan. ”Vähän. Mutta hulluja asioita tapahtuu joka päivä. Enkö minä ole aina sanonutkin sitä?”

Kun asuimme yhdessä ahtaassa Twenty-first Streetin asunnossamme, Jessica levitteli inspiroivia lainauksia ympäri asuntoa. Kylpyhuoneen peilissä oli yksi. Ja sillä Ikean pöydällä, jolla pidimme televisiota. Ulko-oven vieressä. *Murehtiminen on sellaisen asioiden toivomista, joiden et halua tapahtuvan. Ihminen suunnittelee, Jumala nauraa.*

”Ovatko kaikki nyt paikalla?” Robert kysyy.

Audrey väänentelee rannettaan. ”Toivottavasti”, hän sanoo.

Juon kulauksen viinilasistani. Vedän syvään henkeä.

”Kyllä”, vastaan. ”Kaikki ovat nyt paikalla.”

He katsovat minua. Kaikki viisi. He näyttävät odottavilta, toiveikkailta. He näyttävät odottavan, että kertoisin, miksi he ovat täällä.

Mutta en voi tehdä sitä. En ainakaan vielä. Niinpä avaan sen sijaan ruokalistan.

”Me voisimme varmaan tilata.” Ja niin me teemme.

**N**äin Tobiaksen ensimmäisen kerran Los Angelesissa, Santa Monica Pierillä järjestetyssä taidenäyttelyssä. Neljä vuotta myöhemmin esittäydymme toisillemme New Yorkissa, Fourteenth Streetin alle tunneliin jumittuneessa maanalaisessa, ja ensimmäisillä treffeillämme ylitimme Brooklyn Bridgen. Tarinamme alusta kesti päivälleen vuosikymmen siihen, että se päättyi. Mutta olen kuullut sanottavan, että on helpompaa nähdä asioiden alku ja vaikeampaa nähdä, mihin jokin loppuu.

Opiskelin silloin toista vuotta collegessa. Kävin Conradin filosofian luennoilla. Kurssiin kuului viikoittainen retki, joita me oppilaat järjestimme vuorotellen. Yksi vei meidät Hollywood-merkin luokse, toinen Mulholland Driven varrella olevalle hylätylle talolle, jonka oli suunnitellut minulle tuntematon kuuluisa arkkitehti. Retkien ideasta en tiennyt muuta kuin sen, että Conrad poistui mielellään luokasta ulkomaailmaan, minkä hän myönsi itsekin. ”Tämä ei ole se paikka, missä oppiminen tapahtuu”, hän sanoi usein.

Omalla vuorollani valitsin retkikohteeksi taidenäyttelyn *Ashes and Snow*. Olin kuullut siitä kavereiltani, jotka olivat käyneet siellä edellisenä viikonloppuna. Santa Monica Pierin viereen rannalle oli pystytetty kaksi valtavaa telttaa, ja taiteilija Gregory Colbert esitelti niissä töitään – suuria ja kauniita valokuvia ihmisistä, jotka

elivät sopusoinnussa luonnon kanssa. Koko vuoden 2006 Sunset Boulevardilla oli ollut jättimäinen tienvarsimainos, jossa pieni lapsi luki kirjaa polvillaan lepäävälle norsulle.

Kiitospäivään oli viikko aikaa. Minun oli määrä lentää kotiin Philadelphiaan seuraavana päivänä viettämään pyhää äitini sukulaisten kanssa. Äiti harkitsi silloin muuttoa takaisin itärannikolle, mistä hän oli kotoisin. Olimme asuneet Kaliforniassa siitä asti, kun olin kuusivuotias, muutimme sinne heti sen jälkeen, kun isäni lähti.

Olin hermona. Muistan kironneeni itseäni siksi, että olin lupautunut järjestämään retken juuri silloin, kun minulla oli niin paljon muitakin asioita hoidettavana. Riitelimme paljon Anthonyyn, silloisen on-off-poikaystäväni kanssa. Hän opiskeli kauppatieteitä ja poistui veljeskuntataloltaan vain osallistuakseen ”maailman ympäri” -juhliin, joissa kylläkin reissattiin ainoastaan baaritiskin ja vessan väliä sen jälkeen, kun oltiin nautittu liian montaa eri sortista alkoholia sekaisin. Koko suhde oli fiktiota ja koostui pääosin tekstiviesteistä ja humalaisista öistä, joista me kursimme jotenkin kasaan yhteenkuuluvuuden tunnetta. Totuuden nimissä me vain odotimme oikeaa hetkeä erota. Anthony oli kaksi vuotta minua vanhempi, neljännen vuoden opiskelija, jota odotti jo finanssialan työpaikka New Yorkissa. Minulla oli väljä kuvitelma, että jonakin päivänä siirtyisimme tästä leikkisuhteesta leikkimään kotia, mutta sitä ei tietenkään tapahtunut.

*Ashes and Snow* -valokuvanäyttely oli upea. Kun telttaan astui sisään, mielen valtasi samaan aikaan dramaattinen ja levollinen olo – vähän kuin harjoittaisi joogaa kalliojyrkänten reunalla.

Opiskelijaryhmämme hajaantui nopeasti eri suuntiin lumoutuneena kuvien valtavasta koosta. Lapsi suukottamassa leijonaa, pieni poika nukkumassa ilveksen vierellä, mies uimassa valaiden kanssa. Ja sitten näin hänet. Hän seisoivat valokuvan luona, jonka muisto tuntuu edelleen niin vahvana nykyäkseni sydämessäni,

että se pakottaa minut astahtamaan taaksepäin. Valokuvassa oli pieni poika silmät suljettuna, ja hänen takanaan kohosi siipensä levittänyt kotka.

Olin välittömästi vaikuttunut. Valokuvista, siitä kuvasta ja pojasta. Siitä valokuvan edessä seisovasta. Ruskeat porroiset hiukset. Matalalla roikkuvat farkut. Kaksi ruskeaa paitaa päällekkäin. En heti nähnyt hänen silmiään. En tiennyt vielä, että ne olivat yhtä kirkkaan vihreät kuin jalokivet, niin terävät että ne saattoivat leikata katsojan lävitse.

Seisahdin pojan viereen. Emme katsoneet toisiamme. Moneen minuuttiin. Kului viisi minuuttia, ellei kauemminkin. En ollut varma, mitä näin kun katselin kuvaa – nuoren miehen vai sen valokuvan pojan. Mutta tunsin värinän välillämme, ja hiekka ympärillämme pöllähteli aivan kuin sekin olisi ollut latautunutta. Koko maailma tuntui supistuvan kokoon ympärillämme. Yhden kauniin, herkullisen hetken tuntui, ettei meitä erottanut mikään.

”Olen käynyt täällä jo neljä kertaa”, poika sanoi katse edelleen valokuvassa. ”En koskaan haluaisi lähteä tämän luota.”

”Hän on kaunis”, sanoin.

”Koko näyttely on tosi upea.”

”Oletko sinä opiskelija?” kysyin.

”Mm-m”, poika vastasi. Hän vilkaisi minua. ”Kalifornian yliopistossa.”

”Etelä-Kalifornian yliopisto”, sanoin taputtaen rintakehäni.

Jos hän olisi ollut toisenlainen poika – vaikka Anthony – hän olisi väläyttänyt irvistyksen. Hän olisi ottanut puheeksi yliopistojen välisen kilpailun. Mutta en ole edes varma, tiesikö poika koko rituaalista, joka meidän olisi pitänyt aloittaa – meidän Trojans-joukkueemme vastaan Kalifornian yliopiston Bruins.

”Mitä sinä opiskelet?” kysyin häneltä.

Hän viittasi valokuvaa kohti. ”Olen valokuvaaja”, hän sanoi.

”Mitä kuvaat?”

”En ole vielä varma. Tällä hetkellä olen erikoistunut olemaan aika huono kaikessa.”

Poika nauroi, ja minä yhdyin nauruun. ”Epäilen, ettei tuo ole totta.”

”Miten niin?”

”En tiedä”, sanoin. Käänsin katseeni takaisin valokuvaan. ”Minusta vain tuntuu siltä.”

Lähistöllä maleksi lauma murrosikäisiä tyttöjä, ja he tuijottivat poikaa. Kun katsoin heitä, he hihittivät ja hajaantuivat. En voinut syyttää heitä – hän oli upea.

”Entä sinä?” hän kysyi. ”Anna kun arvaan. Teatteritiedettä.”

”Heh. Tuskinpa. Viestintää”, sanoin.

”Olin aika lähellä.” Hän ojensi etusormeaan rintakehäni kohti. Halusin napata kiinni sormenpästä. ”Se on joka tapauksessa hyvä taito.”

*Tärkeintä viestinnässä on kuulla se, mitä ei sanota.*

”Niin äitinikin sanoo.”

Silloin hän kääntyi minuun päin, ja hänen silmänsä avautuivat minulle. En pysty kuvailemaan sitä muuten. Avain sopi lukkoon. Ovi vain heilahti auki.

Tuuli yltyi, ja hiukseni alkoivat liehua ympärilläni. Ne olivat silloin pidemmät, paljon pidemmät kuin nyt. Yritin taltuttaa niitä, mutta oli kuin olisin yrittänyt ottaa kiinni perhosta. Ne karkasivat jatkuvasti otteestani.

”Näytät ihan leijonalta”, poika sanoi. ”Olisipa minulla kamera mukana.”

”Ne ovat liian pitkät”, sanoin. Tunsin punastuvani. Toivoin, että hiukseni kätkivät sen.

Poika vain hymyili minulle. ”Minun täytyy lähteä”, hän sanoi. ”Mutta nyt en haluaisi.”

Näin kauempana hänen takanaan Conradin luennoimassa neljälle ryhmämme opiskelijalle lähellä kirahvia esittävää valo-

kuvaa, joka näytti olevan miltei oikean kirahvin kokoinen. Conrad viittoili minulle. ”Niin minunkin”, sanoin. ”Tarkoitin, etten minäkään.”

Olisin halunnut sanoa enemmänkin, tai olisin halunnut hänen sanovan enemmän. Seisoin siinä liikkumatta ja odotin hänen kysyvän puhelinnumeroani. Mitä tahansa lisätietoja. Mutta hän ei kysynyt. Hän vain heilautti kättään hyvästiksi ja käveli pois Conradin suuntaan ja ulos teltasta. En edes saanut tietää hänen nimeään.

Kun palasin takaisin asuntolaan, Jessica oli kotona. Olimme koko Etelä-Kalifornian yliopistokampuksen ainoat toisen vuoden opiskelijat, jotka asuivat vieläkin opiskelija-asuntolassa. Mutta se oli niin paljon edullisempaa, eikä meillä kummallakaan ollut varaa muuttaa. Meillä ei ollut Orangen piirikuntaa tai Hollywoodia asuttavien perheiden rahoja niin kuin niin monilla muilla vuosikurssimme opiskelijoilla.

Siihen aikaan Jessicalla oli pitkät ruskeat hiukset ja suuret silmälasit, ja hän käytti pitkiä väljiä mekkoja miltei joka päivä, jopa talvella. Tosin lämpötila ei siellä koskaan laskenut kymmenen celsius-asteen alapuolelle.

”Millainen se näyttely oli?” Jessica kysyi. ”Haluatko mennä Pi Kappiin tänä iltana? Sumir sanoi, että siellä järjestetään bileet rantateemalla, mutta meidän ei tarvitse pukeutua.”

Nakkasin laukkuni lattialle ja lysähdin olohuoneen nojatuoliin. Sinne ei mahtunut sohvaa. Jessica istui lattialla.

”Ehkä”, sanoin.

”Soita Anthonylle”, Jessica sanoi ja nousi sammuttamaan piipaavan vedenkeitin.

”Luulen, että en enää halua olla hänen kanssaan”, sanoin.

Kuulin, kuinka Jessica kaatoi kuumaa vettä mukiin ja repäisi teepussin auki. ”Miten niin luulet?”

Nypin farkkusortisien lahjetta. ”Siellä näyttelyssä oli yksi tyyppi.”

Jessica palasi olohuoneeseen kantaen höyryävää mukia. Hän tarjosi minullekin. Pudistin päätäni. ”Kerro hänestä”, hän sanoi. ”Onko hän teidän ryhmässänne?”

”Ei, hän vain oli siellä.”

”Mitä hän tekee?”

”Hän on valokuvaaja. Opiskelee Kalifornian yliopistossa.”

Jessica puhalsi teemukiinsa ja laski sen takaisin lattialle. ”Aiotko siis tavata hänet uudelleen?”

”En”, sanoin. ”En edes tiedä hänen nimeään.”

Jessica kurtisti minulle kulmiaan. Hänellä oli ollut koko elämänsä aikana tasan yksi poikaystävä – Sumir Bedi, mies, josta muutamaa vuotta myöhemmin tuli hänen aviomiehensä. Heidän suhteensa ei vaikuttanut minusta erityisen romanttiselta, eikä se vaikuta siltä edelleenkään. He asuivat ensimmäisenä opiskeluvuonna samassa asuntolassa. Sumir kutsui Jessican veljeskunta-iltaan, Jessica vastasi myöntävästi ja he alkoivat seurustella. Sänkyyn he menivät vuotta myöhemmin. Se oli molemmille ensimmäinen kerta. Jessica ei koskaan puhunut Sumirista tunteilevasti, mutta he eivät myöskään juuri koskaan riidelleet. Epäilin sen johtuvan siitä, että kumpikaan heistä ei juonut paljon. Jessica oli kuitenkin romanttinen ihminen, ja syvästi kiinnostunut minun rakkauselämästäni. Hän halusi kuulla jokaisen yksityiskohdan. Toisinaan huomasin värittäväni tarinoita, jotta minulla olisi hänelle enemmän kerrottavaa.

”Minusta vain tuntuu, etten halua enää olla Anthonyn kanssa.” Miten olisin voinut selittää, mitä oli tapahtunut? Että olin sen lyhyen hetken aikana antanut sydämeni tuntemattomalle pojalle, jota en tapaisi todennäköisesti enää koskaan?

Jessica laski teemukin sohvapöydälle. ”Selvä”, hän sanoi. ”Meidän täytyy vain etsiä se tyyppi.”

Sydämeni puhkesi kukkaan kiintymyksestä Jessicaan. Juuri tuollainen hän oli – hän ei tarvinnut keinoa, vain syyn. ”Olet ihan



hullu”, sanoin hänelle. Nousin seisomaan ja vilkaisin ulos kahdennessakymmenennessä kerroksessa olevan asuntomme ikkunasta. Ulkona opiskelijat kävelivät edestakaisin kampuksen poikki kuin pienet tinasotilaat suorittamassa tehtävää. Täältä ylhäältä käsin kaikki näytti niin järjestelmälliseltä ja tarkoitukselliselta. ”Hän ei edes opiskele meidän yliopistossamme. Se on mahdotonta.”

”Sinulla pitäisi olla enemmän uskoa”, Jessica sanoi minulle. ”Minusta sinun ongelmasi on se, ettet usko kohtaloon.”

Jessica tuli Michiganissa asuvasta konservatiiviperheestä. Sain seurata hänen hidasta kehitystään keskilännen uskovaisesta työstä täysivaltaiseksi liberaalihilipiksi ja sitten – monta vuotta myöhemmin – tiukkaa käännöstä itärannikon konservatiiviksi.

Edellisellä viikolla hän oli tullut kotiin mukanaan nivaska aikakauslehtiä, paperia ja värikyniä. ”Me teemme nyt unelmatauluja”, hän oli ilmoittanut.

Katsoin tarvikkeita ja käännyin takaisin kirjani puoleen. ”Ei kiitos.”

Jessica oli käynyt spirituaalisuutta käsittelevällä kurssilla, jota pitävä nainen oli alkanut käyttää hindunimeä.

”Et ole tehnyt ainuttakaan harjoitusta minun kanssani”, Jessica oli sanonut köllähtäessään lattialla olevalle tynnylle.

Katsoin häntä tarkkaavaisesti. ”Onko sinulla mitään, missä olisi vähän vähemmän kimalletta?”

Jessican katse kirkastui. ”Swani pyysi meitä kirjoittamaan listan viidestä elävästä tai edesmenneestä ihmisestä, joiden kanssa haluaisimme syödä illallista.” Hän penkoi tarvikelaukkuaan ja veti esille keltaisia Post-it-lappuja. ”Näissä ei ole kimalletta.”

”Tekeekö tämä sinut onnelliseksi?” kysyin ja suljin kirjani joberiksi antaneena.

”Noin tunnin ajaksi”, Jessica vastasi, mutta näin hänen silmiensä tuikkeen. Vaikka Jessica pyysi jatkuvasti, en tavallisesti koskaan suostunut tällaisiin juttuihin.

Sitten Jessica alkoi puhua pälpättää. Hän kertoi harjoituksesta, siitä mitä se tarkoitti, ja siitä miten kuvitteellinen illallinen oli kuin tilinteko niiden eri persoonallisuuden osien välillä, joiden kanssa piti tulla sinuiksi – pälä pälä pälä. En oikeasti kuunnellut, ryhdyin vain laatimaan listaa.

Pari ensimmäistä henkilöä oli tosi helppo keksiä: Audrey Hepburn, koska olin yhdeksäntoistavuotias tyttö. Platon, koska olin lukenut *Valtion* neljä kertaa yläkoulun jälkeen ja olin vaikuttunut siitä – ja koska professori Conrad puhui usein hänen töistään. Kirjoitin Robertin nimen listaan aivan ajattelematta. Heti kun näin sen siinä, minun teki mieli viivata se yli, mutta en tehnyt sitä. Hän oli kuitenkin isäni, vaikka tuskin muistin koskaan tunteneeni häntä.

Vielä kaksi.

Rakastin äidinpuoleista isoäitiäni. Hänen nimensä oli Sylvia, ja hän oli kuollut edellisenä vuonna. Kaipasin häntä. Kirjoitin hänen nimensä listaan. Viidennen keksiminen tuntui hankalalta.

Katsoin Jessicaa, joka kirjoitti listaa keskittyneesti suurelle pergamenttipaperin palaselle punaisella ja kullankärsällä kynällä.

Ojensin listani hänelle. Hän luki sen läpi, nyökkäsi ja ojensi listan takaisin minulle. Työnsin sen taskuun ja palasin kirjani pariin. Jessica näytti tyytyväiseltä.

Mutta nyt, Tobiaksen suhteen, hän oli tyytymätön. ”Kyllä minä uskon kohtaloon”, sanoin. En ollut uskonut, mutta nyt uskoin. Sitä oli vaikea selittää. Että elämää ja rakkautta koskevat suuret ajatukset olivat lujittuneet mielessäni niiden kymmenen minuutin aikana, jotka olin seissyt Tobiaksen vieressä. ”Minun ei olisi pitänyt sanoa mitään. Se oli typerää. Se oli vain se hetki.”

Mutta se oli hetki, jonka kaltaisia halusin lisää, ja me ryhdimme etsimään. Emme löytäneet häntä netistä (Facebookissa suoritettu haku ”vihreät silmät” ja ”Kalifornian yliopisto” ei tuottanut kovin rohkaisevia tuloksia – ja jokin kertoi minulle, ettei poika ollut sitä tyyliä, että hänellä olisi ollut siellä profiili), joten ajoimme

Kalifornian yliopiston kampukselle Sumirin Toyota Corollalla, jolla ei päässyt moottoritiellä kuudenkymmenen kilometrin tuntivauhtia kovempaa.

"Mikä sinun suunnitelmasi on sitten, kun pääsemme perille?" kysyin Jessicalta. "Aiotko huudella kovaan ääneen 'hei, sinä ruskeahiuksinen poika'?"

"Rauhoitu", Jessica sanoi minulle. "*Minä* en aio huutaa mitään."

Hän pysäköi Westwoodiin ja kävelimme kampuksen pohjoispuolelle, missä rivitalot ja opiskelija-asunnot olivat. Ne nököttivät riveissä puiden reunustamilla kaduilla, joilta avautui näkymä Sunset Boulevardille ja Bel Airin moitteettoman siisteille kukkuiloille. Seurasin perässä kiitollisena siitä, että päivä oli aurinkoinen, ihmisiä oli liikkeellä paljon ja sulauduimme hyvin joukkoon.

"Tiedän, ettei meidän pitäisi sanoa näin", sanoin. "Mutta Kalifornian yliopisto on paljon hienompi kuin Etelä-Kalifornian yliopisto."

"Ainoastaan sijaintinsa takia", Jessica sanoi. Hän pysähtyi ilmoitustaululle, joka oli kiinnitetty kampusrakennuksen eteen – se saattoi hyvin olla kirjasto.

"Hahaa", hän sanoi. "Juuri tätä toivoinkin."

Tihrustin taulua tarkemmin. Se oli kerhojen ilmoitustaulu. Ruokakerho, runokerho. Seurasin Jessican sormea. Se napautti kevyesti keltaista lehtistä. "Valokuvauskerho", minä luin.

Jessica hymyili säteilevästi. "Ole hyvä."

"Olen vaikuttunut", sanoin. "Mutta tämä ei tarkoita mitään. Hän ei todennäköisesti kuulu kerhoon. Hän ei näyttänyt sellaiselta tyy-piltä, joka harrastaa kerhoja. Ja mitä me edes tekisimme? Menisimkö me kutsumatta kerhon tapaamiseen?"

Jessica muljautti silmiään. "Niin viehättävää kuin negatiivisuutesi onkin, kerholla on ensi viikolla avoimien ovien ilta, joten voit hyvin osallistua siihen."

Pudistin päätäni. "Jos se poika olisi siellä, vaikuttaisin hullulta."

Jessica kohautti olkapäitään. ”Tai sitten eläisit onnellisena elämäsi loppuun asti.”

”No niin”, sanoin. ”Jompikumpi.” Mutta tunsin innostuksen pulppuavan sisälläni. Entä jos tapaisin hänet uudelleen? Mitä sanoisin hänelle?

Silloin vatsani murahti.

”Haluatko mennä In-N-Outiin?” Jessica kysyi.

”Ehdottomasti.”

Lähdimme kävelemään takaisin Corollan luokse, mutta ennen sitä nappasin lehtisen ilmoitustaululta ja työnsin sen laukkuuni.

”En nähnyt tuota”, Jessica sanoi ja työnsi käsivartensa minun käsikoukkuuni.

Kun me tulimme kotiin, otin Post-it-listani esille ja lisäsin siihen viidennen henkilön. *Sen pojan.*

”Pitääkö kukaan muu karpista?” Conrad kysyy. Emme ole vielä tilanneet, koska kaikki ovat eri mieltä siitä, miten meidän pitäisi menetellä. Conrad haluaa ehdottomasti jakaa, Robert haluaa tilata erikseen, Audrey ei ole tyytyväinen ruokalistaan ja Jessica ja Tobias ovat tyhjentäneet leipäkorin jo kaksi kertaa. Minua ärsyttää, että Tobiakselle maistuu ruoka.

”Minä imetän edelleen”, Jessica sanoo osoittamatta sanojaan kenellekään. ”Tarvitsen hiilihydraatteja.”

Tarjoilija tulee paikalle jo toisen kerran, ja hyökkään puhumaan. ”Minä ottaisin friseesalaatin ja risoton”, sanon. Vilkaisen Conradian merkittävästi. Hän nyökkää.

”Kampasimpukoita”, hän sanoo. ”Ja vähän tuota lemmenruokaa.”

Tarjoilija näyttää hämmentyneeltä. Hän avaa suunsa ja sulkee sen uudelleen.

”Ostereita”, Audrey selventää kyllästytneesti. ”Minäkin otan kampasimpukoita, friseesalaatin kanssa.”

Professori Conrad kyhnäisee häntä kyynärpäällään. ”Audrey, en yhtään tarkoittanut”, hän sanoo.

Audrey ei lepy. Hän on edelleen ärtynyt.

Kun kaikki tilaavat oman annoksensa – pastaa ja keittoa Jes-

sicalle, pihvi ja salaatti Robertille – tulen ajatelleeksi, että en todellakaan ollut ajatellut asioita kunnolla. Valitessani nämä viisi henkilöä listalleni olin ajatellut asioita ainoastaan omalta kannaltani. Omaa suhdettani jokaiseen ja epämääräistä haluani olla heidän seurassaan. En ollut ollenkaan miettinyt, miten he tulisivat toimeen keskenään.

Sallin itseni vilkaista vasemmalle, Tobiaksen suuntaan. Tiedän jo, mitä hän tulee tilaamaan. Tiesin sen samalla hetkellä, kun avasin ruokalistan. Teen niin toisinaan nykyisin ravintolassa käydessäni. Silmäilen ruokalistan läpi ja arvaan, mitä Tobias tilaisi. Tiedän, että hän ottaa hampurilaisen ja ranskanperunat, vahvaa sinappia. Ja punajuurisalaatin. Tobias rakastaa punajuurta. Hän oli jonkin aikaa kasvissyöjä, mutta sitten se jäi.

”Otan crudon ja kampsimpukoita”, hän sanoo.

Käännähdän katsomaan häntä. Hän kohottaa minulle olkapäitään. ”Hampurilainenkin näytti hyvältä”, hän sanoo. ”Mutta söin juuri niin paljon leipää.”

Tobias oli aina huolissaan terveydestään oudolla tavalla. Toisinaan ajattelin, että laihana pysyminen oli hänelle jonkinlainen päähänpinttymä – ehkä siksi, että se sai hänet näyttämään nälkää näkevältä taiteilijalta? Hän ei harrastanut liikuntaa, hän ei ollut juoksijatyyppejä, mutta hän saattoi jättää aterioita väliin tai tulla kotiin uuden mehulingon kanssa ja julistaa, ettei halunnut enää syödä prosessoitua ruokaa. Hän oli erinomainen kokki. Vai tilasi hän crudon. Olisihan se pitänyt arvata.

Tarjoilija kerää ruokalistan, ja sitten Audrey nojautuu eteenpäin. Huomaan ensimmäistä kertaa ohuita juonteita hänen silmiensä ympärillä. Hänen täytyy olla miltei viisikymppinen.

”Minulla on muutamia kysymyksiä keskustelun herättelyyn”, hän sanoo minulle. Hän puhuu sillä matalalla, vaimealla äänellä, jonka me kaikki tunnemme niin hyvin. Hän on hento, tuskallisen naisellinen, ja tunnen katumuksen pistoksen siitä, että olen toivo-

nut hänet istumaan tähän pöytään meidän kanssamme. Hänen ei pitäisi olla täällä, tämä on hänelle ajanhukkaa.

”Emme me tarvitse keskustelunherättelijöitä”, Conrad sanoo ja huitaisee kättään. ”Tarvitsemme vain viiniä ja teeman.”

”Teemanko?” Robert kysyy. Hän kohottaa katseensa vesilasista. Hän on pienikokoinen mies, lyhyt. Sen näkee jopa istualtaan. Äitini oli häntä viisi senttimetriä pidempi. Luulin aina muutamien vanhojen valokuvien perusteella, että olin jotakin heidän väliltään, mutta katsoessani häntä nyt tajuan, että muistutan isääni todella paljon.

Meillä on samat vihreät silmät, sama pitkä nenä, sama vino hymy ja punaruskeat hiukset. Robert ei opiskellut yliopistossa. Eikä kukaan muukaan hänen perheestään. Hän sairastui yhdeksäntoistavuotiaana tuberkuloosiin ja joutui viettämään puolitoista vuotta sairaalassa. Yksinäisessä vankeudessa. Hänen oma äitinsäkin sai käydä katsomassa häntä vain lasiseinän läpi.

Äiti kertoi tarinan minulle monta vuotta myöhemmin. Vuosia sen jälkeen, kun Robert oli lähtenyt, kun hän oli jo kuollut enkä voinut itse esittää hänelle yhtään jatkokysymystä. En koskaan saanut tietää, tekikö kokemus hänestä inhimillisemmän vai saiko se hänet vaikuttamaan hidaskätkisemmältä, vaikeatajuiselta – saavuttamattomalta. Mutta en myöskään saanut koskaan tietää, rakastiko äiti häntä edelleen. En tiedä vielääkään.

”Teema!” Conrad huudahtaa. ”Keksitään teema.”

”Miten olisi ’palvelus maailmalle’?” Audrey ehdottaa.

Conrad nyökkää. Hän ottaa rintataskustaan muistikirjan ja kynän. Hänellä oli aina muistikirja mukana siltä varalta, että inspiraatio iski. Luennoilla hänellä oli tapana ottaa kirjanen aika ajoin esille ja raapustaa sinne jotakin.

”Julie!” Conrad sanoo. ”Sinun vuorosi.”

Jessica katsoo professori Conradia patonginpala suussaan. ”Nimeni on *Jessica*”, hän sanoo.

"Jessica, niin tietysti."

"*Perhe*", Jessica sanoo huokaisten. "Mutta en usko, että tämä oli tapaamisen idea."

"Vastuu", Robert lisää. Yritän tukahduttaa naurun siinä onnistumatta. Vastuu. Aivan naurettavaa.

Sitten Tobias. Hän nojautuu taaksepäin tuolissaan. Hän liittää kädet yhteen päänsä takana. "Rakkaus", hän sanoo. Hän sanoo sen niin ykskantaan, niin vaivattomasti. Aivan kuin se olisi ilmeistä. Aivan kuin se olisi ainoa mahdollinen vastaus Conradin kysymykseen.

Mutta tietenkään se ei ole. Sillä jos se olisi, en tarvitsisi häntä tälle illalliselle. Jos se olisi totta, me olisimme edelleen yhdessä.

Selvitän kurkkuani. "Menneisyys", sanon jonkinlaiseksi vastalauseeksi.

Conrad nyökkää. Audrey siemaisee lasistaan. Jessica kieltää.

"Me olemme jo puhuneet tästä", hän sanoo ja mulkoilee Tobiasta ja minua. "Te kaksi ette voi elää menneessä."

*Irrota otteesi ja anna Jumalan johdattaa.*

"Toisinaan on mahdotonta mennä eteenpäin ilman, että on selvittänyt, mitä on tapahtunut", Conrad sanoo.

"Mitä sitten on tapahtunut?" Audrey kysyy.

Pidän katseeni pöydässä, mutta tunnen Tobiaksen katseen itsessäni. Toivon, että hän istuisi Conradin paikalla. Toivon, etten haistaisi hänen vahvaa ja päihdyttävää tuoksuaan tai tuntisi hänen jalkaansa pöydän alla niin lähellä, että voisin halutessani työntää omani sitä vasten.

"Kaikkea mahdollista", sanon hetken kuluttua. "On tapahtunut kaikkea mahdollista."

"No", Conrad sanoo. "Aloitetaan siitä."



## KAKSI

**K**alifornian yliopistolle tekemäämme tutkimusmatkaa seuraavana tiistaina olin professori Conradin työhuoneessa ja yritin korottaa täysin tunaroimani kirjallisen kokeen arvosanaa C+:ksi. En koskaan onnistunut hänen luentokursseillaan. En oikein yltänyt sille tasolle. Eipä sillä, että olisin edes yrittänyt erityisen kovasti. Minun oli pakko myöntää, että olin antanut kaikkien arvosanojeni laskea. Minulla ei ollut siihen muuta hyvää selitystä kuin se, että olin väsynyt kouluun, kotitehtäviin, luentoihin ja tentteihin. En enää halunnut opiskella. Eikä jatkuva draama Anthonyn kanssa auttanut asiaa lainkaan.

”Ehkä sinulla on väärä pääaine”, Jessica sanoi minulle, mutta oli liian myöhäistä vaihtaa sitä. Jos olisin vaihtanut, opintoni olisivat jatkuneet vielä kolme vuotta, eikä se tullut kysymykseen – taloudellisesti tai muutenkaan.

”Olet tottunut ajattelemaan, että lopputulos on irrelevantti”, Conrad sanoi. ”En usko, että se pitää paikkansa minun luentokursseillani.”

”Olkaa niin kiltti.” Itku kuristi kurkussani. ”Voinko suorittaa vaikka ylimääräisiä tehtäviä?”

Conrad pudisti päätään. ”En harrasta ylimääräisiä tehtäviä.”

”En voi saada D:tä.”